

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในสถานการณ์ปัจจุบัน สังคมไทยกำลังประสบปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด และมีแนวโน้มว่าทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น เนื่องจากได้แพร่ระบาดขยายตัวเป็นวงกว้างเข้าสู่ตำบล หมู่บ้าน ชุมชน และสถาบันการศึกษาอันเป็นรากฐานของสังคมอย่างรวดเร็ว โดยกลุ่มผู้ค้ายาเสพติด ได้ขยายเครือข่ายที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น มีการนำเอายาเสพติดชนิดเดิมและชนิดใหม่เข้ามาเผยแพร่ด้วยวิธีการที่สอดคล้องกับค่านิยมและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย สถานการณ์เช่นนี้ ถือเป็น การทำลายทรัพยากรบุคคลของชาติให้ด้อยคุณภาพ ส่งผลกระทบต่อทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและ ความมั่นคงของประเทศชาติโดยส่วนรวม (กรมการปกครอง. 2544 : คำนำ) สถานการณ์ดังกล่าว มีปรากฏให้เห็นทั่วไปในสังคมไทยปัจจุบันทั้งนี้ เด็กและเยาวชนซึ่งอยู่ในวัยที่ยังไม่มีความคิดอย่าง มีเหตุผล ขาดวุฒิภาวะที่จะเผชิญกับปัญหาในการดำรงตนในสังคม จึงน่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง เพราะ ได้กลายเป็นเป้าหมายของตลาดค้ายาเสพติดทั้งรายย่อยรายใหญ่ ในส่วนนี้เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2544 : 70 - 75) กล่าวว่า... ปัจจุบันเด็กและเยาวชนจำนวนไม่น้อยต้องตกเป็นเหยื่อทั้งในฐานะ ผู้ซื้อ ผู้เสพและผู้ขาย... “ยาเสพติด” เปรียบเสมือนกับเชื้อโรคร้ายที่เข้าสู่โจมตีร่างกายที่ละส่วน ให้ค่อย ๆ อ่อนแอลงจนอาจเสียชีวิตไปในที่สุด โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน เป็นกลุ่มคนที่มี ความอ่อนแอที่ยังไม่สามารถช่วยเหลือหรือป้องกันตนเองได้ จึงตกเป็นเป้าหมายของผู้ค้ายาเสพติด ดังนั้นการแก้ปัญหายาเสพติดจึงเป็นปัญหาสำคัญของประเทศชาติ ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ช่วยกันจึงจะสามารถแก้ปัญหาให้หมดสิ้นไปได้

รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหา จึงได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนที่จะแก้ปัญหายาเสพติดให้เกิดเป็นรูปธรรม โดยยึดหลักการป้องกันนำหน้าการปราบปราม ผู้เสพติดต้องได้รับการรักษา ผู้ค้าต้องได้รับการลงโทษอย่างเด็ดขาด เพื่อให้การแก้ปัญหายาเสพติดบรรลุผล จึงกำหนดแนวทางดังนี้ เช่น เข้มงวดการบังคับใช้กฎหมายและสร้างกระบวนการพิเศษเพื่อควบคุมและปราบปรามผู้ค้า และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตและการค้ายาเสพติดอย่างเด็ดขาด ควบคุมการนำเข้าสารเคมีที่อาจนำไปสู่การผลิตยาเสพติด สร้างความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศและนานาชาติ เพื่อควบคุมกำจัดแหล่งผลิตและเครือข่ายการจำหน่ายยาเสพติดข้ามชาติ และแก้ปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าไปบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพได้ทันทีโดยไม่มี ความผิดทางกฎหมาย (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2544 : 1)

นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานป้องกัน และปราบปรามยาเสพติดมีบทบาทประสานแผนและนโยบาย
ประสานการปฏิบัติงาน สนับสนุนข้อมูลข่าวสารและวิชาการ เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 ก : 11) ได้กำหนดให้การ
ดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาเป็นนโยบายสำคัญและเร่งด่วน
ที่ทุกหน่วยงานในสังกัดจะต้องร่วมมือกันดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่องตลอดมา และได้มี
การจัดทำแผนป้องกันยาเสพติด พ.ศ. 2540 – 2544 เป็นแผนหลัก 5 ปี โดยยึดกรอบนโยบาย
ตามแผนป้องกันยาเสพติดของประเทศตามนโยบายของ รัฐบาล ซึ่งในทางปฏิบัติได้มีการปรับ
รายละเอียดกิจกรรมให้สอดคล้องตามมติคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และ
อนุกรรมการชุดต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เหมาะสมและทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน และแนวโน้ม
ของปัญหาที่จะทวีความรุนแรงมากขึ้น

ทั้งนี้สาเหตุการติดยาเสพติดสืบเนื่องมาจากสิ่งแวดล้อมและสังคมเป็นสำคัญ เพราะเด็ก
อยู่ในสังคมที่มีการค้ายาเสพติดต้องอยู่ใกล้ชิดกับยาเสพติดและผู้เสพ หาซื้อได้ง่าย ทำให้วัยรุ่น
ซึ่งเป็นวัยอยากรู้อยากเห็น อยากรลอง เมื่อถูกชักชวนให้ทดลองเสพยา ประกอบกับเด็ก
มีปัญหส่วนตัว ปัญหาครอบครัว ขาดความอบอุ่น (อรอนงค์ หงษ์ชุมแพ. 2538 : 11-12)
จึงเป็นเหตุให้เด็กและเยาวชนติดยาเสพติดในที่สุด

เมื่อพิจารณาการแพร่ระบาดของยาเสพติดจะพบว่า ในเบื้องต้นนิยมนำมาใช้กับ
ผู้ใช้แรงงาน ภายหลังกลุ่มผู้ค้ายาได้ปฏิบัติการเชิงรุกทางการตลาด โดยพุ่งเป้าไปที่เยาวชน
นักเรียนนักศึกษาทุกระดับ ซึ่งเยาวชนส่วนหนึ่งมีค่านิยมที่ผิด คือมองไม่เห็นผลร้ายของ
ยาเสพติด โดยคิดว่าการเสพยาเสพติดเป็นสิ่งโก้เก๋ แสดงให้เห็นว่าเป็นคนใจถึง ค่านิยมนี้นับว่า
เป็นปัจจัยเสริมให้อยากทดลองเสพยาเสพติด และฤทธิ์ยาได้ทำให้ผู้เสพเกิดความสนุกสนาน
เคลิบเคลิ้ม เกิดความพึงพอใจในการเสพ จนกระทั่งไม่สามารถหยุดเสพยาได้และตกเป็นทาส
ยาเสพติดไปโดยไม่รู้ตัว ในที่สุดสุขภาพร่างกาย สมอง สติปัญญา จิตใจก็ถูกทำลายไป กลายเป็น
ผู้พิการทางสังคม (กรมวิชาการ. 2540 : 3)

ปัญหานี้ได้มีแต่การใช้ยาเสพติดในสถานศึกษาเท่านั้นแต่ยังรวมไปถึงการที่นักเรียน
นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการเป็นผู้ขายให้กับเพื่อนนักเรียนด้วยตนเอง มีทั้งลักษณะของการขาย
เพื่อหารายได้ การซื้อหาเสพติดมาใช้เอง และการขายในลักษณะของการเป็นส่วนหนึ่งของ
ขบวนการค้ายาเสพติดรายย่อย ที่ปลอมตัวเป็นนักเรียนนักศึกษาเข้าไปในสถานศึกษา การกระทำ
ดังกล่าวนับว่าเป็นการทำทลายกฎหมายเป็นอย่างยิ่ง สิ่งที่น่าเป็นห่วงสำหรับ เยาวชนกลุ่มนี้คือ
การสูญเสียทรัพยากรที่สำคัญอันเป็นกำลังแรงงานของชาติในอนาคต ปัญหาสุขภาพร่างกายอัน
เนื่องมาจากการใช้ยาเสพติด และโรคภัยเรื้อรังอันเนื่องมาจากการมั่วสุมใช้ยาเสพติด โดยเฉพาะ

อย่างยิ่งปัญหาการติดเชื้อโรคเอดส์ของนักเรียนนักศึกษาที่ใช้เข็มและกระบอกฉีดเฮโรอีนร่วมกัน และการมั่วสุมทางเพศของนักเรียนนักศึกษาที่ใช้ยาบ้าทั้งชายและหญิง ผลกระทบของปัญหาการใช้ยาเสพติดในกลุ่มนักเรียน นักศึกษานำมาซึ่งความเศร้าโศกเสียใจของพ่อแม่ผู้ปกครองและครอบครัว ตลอดจนครูอาจารย์ จึงจำเป็นที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันแก้ไขและป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาเกิดขึ้น (สันติ จัยสินและคณะ. 2544 : 1-3)

จากผลการวิจัยของสุชาดา ทินอุดม (อ้างถึงใน หน่วยศึกษานิเทศก์, สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 5) พบว่า ผู้ใช้สารเสพติดมีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นมากที่สุด คือช่วงอายุ 14 -- 16 ปี ซึ่งเป็นช่วงวัยรุ่นตอนต้นและมีแนวโน้มทดลองใช้ยาเสพติดมากที่สุด และในส่วนนี้กระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นมหันตภัยของยาเสพติดที่แพร่ระบาดเข้าสู่สถานศึกษา จึงกำหนดนโยบายในการป้องกันและแก้ปัญหา ยาเสพติดในสถานศึกษา โดยให้หน่วยงานในสังกัดดำเนินการเน้นการพัฒนาคนและพัฒนาสังคมให้เข้มแข็งเป็นพลังแผ่นดิน เพื่อเอื้อต่อการดำเนินงานป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติด และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชนเป็นหลัก ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้แต่งตั้งคณะกรรมการประสานการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ให้มีหน้าที่กำหนดนโยบาย มาตรการ กำกับ ดูแลและติดตามการดำเนินงาน หน่วยงาน สถานศึกษาในระดับโรงเรียน โดยมุ่งเน้นสร้างภูมิคุ้มกันแก่นักเรียนในระบบโรงเรียนเพื่อให้เด็กและเยาวชนที่อยู่ในความดูแลมีภูมิคุ้มกันเกิดขึ้นในตนเอง (กรมวิชาการ. 2540 : 137)

สำหรับข้อมูลพื้นฐานปัญหายาเสพติด ปี พ.ศ. 2544 ของทุกอำเภอ กิ่งอำเภอในจังหวัดร้อยเอ็ด ของศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดร้อยเอ็ด (2544 : 2) จากการสำรวจวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูล พบว่านักเรียนนักศึกษาเป็นผู้เสพยาเสพติดมากเป็นอันดับ 1 รองลงไปได้แก่ อาชีพรับจ้างและว่างงานตามลำดับ โดยมีนักเรียน นักศึกษาที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงทั้งสิ้นจำนวน 2,595 คน แยกเป็นระดับประถมศึกษา 148 คน ระดับมัธยมต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จำนวน 2,382 คน ระดับปริญญาตรี และสูงกว่า 65 คน

เมื่อพิจารณาสถานการณ์ยาเสพติดของอำเภอเกษตรวิสัย เปรียบเทียบกับอำเภออื่น ๆ ในจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งมี 17 อำเภอ 3 กิ่งอำเภอ โดยคิดร้อยละของจำนวนหมู่บ้านหรือชุมชนในอำเภอ กิ่งอำเภอ พบว่าอำเภอเกษตรวิสัย มีปัญหาด้านผู้เสพยาเสพติดคิดเป็นร้อยละ 29.83 มากเป็นอันดับที่ 2 มีปัญหาด้านผู้จำหน่ายยาเสพติดคิดเป็นร้อยละ 12.28 มีปัญหามากเป็นอันดับที่ 8 และปัญหายาเสพติดในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 74.27 ซึ่งถือว่าเป็นพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดจำนวนมากเป็นอันดับที่ 3 ของจังหวัดร้อยเอ็ด ส่วนยาเสพติดที่มีผู้นิยมเสพ เรียงลำดับ

จากจำนวนมากเรียงไปหาน้อย ได้แก่ ยาบ้า กัญชา สารระเหย ยาเสพติด กระทั่ง เฮโรอีน และฝิ่น (ศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จังหวัดร้อยเอ็ด. 2544 : 1-3)

ขณะเดียวกัน หน่วยงานพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : 25) กล่าวถึงสถานการณ์ยาเสพติดระดับพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือว่า ในส่วนพื้นที่ของอำเภอเกษตรวิสัยมีความรุนแรงในระดับปานกลาง ทั้งนี้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบจัดการศึกษาให้กับเยาวชนของชาติ ตั้งแต่ชั้นอนุบาล ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจำนวน 24 โรงเรียน นักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 7,309 คน เป็นระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 1,562 คน ครูอาจารย์จำนวน 330 คน ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหาร 28 คน (สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย. 2545 : 2)

จากข้อมูลข้างต้น ชี้ให้เห็นว่า โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติด และประชากรนักเรียนจึงเป็นกลุ่มที่มีอัตราความเสี่ยงต่อการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดสูง และอาจเป็นปัญหาในการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเยาวชน ผู้ซึ่งเป็นทรัพยากรสำคัญของชาติในอนาคตนี้ ผู้วิจัยมีความเชื่อมั่นว่าการดำเนินงานตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นกระบวนการสำคัญกระบวนการหนึ่งที่จะป้องกันและแก้ปัญหา ยาเสพติด และสร้างจิตสำนึกให้ เยาวชนไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ช่วยป้องกันและแก้ปัญหา ยาเสพติดที่กำลังทวีความรุนแรงในสังคมได้

ด้วยเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพการดำเนินงานการป้องกันและแก้ปัญหา ยาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งผลการศึกษาคาดว่าจะสามารถเป็นแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำไปประกอบการพิจารณาปรับปรุง แก้ไขวิธีการดำเนินงานในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดของการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย ได้ใช้กรอบการดำเนินงานเพื่อป้องกันและแก้ปัญหา ยาเสพติดในสถานศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2544 : 28) ซึ่งมี 5 ด้านดังนี้

1. ด้านหลักสูตรและการจัดเรียนการสอน
2. ด้านนักเรียน
3. ด้านบุคลากร

4. ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร
5. ด้านครอบครัว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาสาเหตุ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาการดำเนินงานป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติด ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด
3. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติด ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติด ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีขนาดต่างกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สมมุติฐานการวิจัย

1. ปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีแนวโน้มลดลง
2. การดำเนินงานป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติด ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการดำเนินงานที่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ข้อมูล ปีการศึกษา 2545 ซึ่ง มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 24 โรงเรียน มีประชากรทั้งสิ้นจำนวน 358 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้จากผู้บริหารและครูผู้สอนที่กำลังปฏิบัติงานในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยแบ่งประชากรตามขนาดของโรงเรียน แล้วนำมาเทียบสัดส่วนโดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 40) แล้วจึงสุ่ม ตัวอย่างเก็บข้อมูลอย่างง่าย (Sample random sampling) ตามสัดส่วนในแต่ละโรงเรียน ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 256 คน ซึ่งเป็นผู้บริหารจำนวน 26 คน ครูผู้สอนจำนวน 330 คน

2. ตัวแปร ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ขนาดโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินงานป้องกันและแก้ปัญหาสุขภาพจิตในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด 5 ด้านคือ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านนักเรียน. ด้านบุคลากร ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร และด้านครอบครัว

Rajabhat Mahasarakham University

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การดำเนินงาน หมายถึงระดับการปฏิบัติงานการป้องกันและแก้ปัญหาสุขภาพจิตในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านนักเรียน ด้านบุคลากร ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร และด้านครอบครัว
2. การป้องกัน หมายถึงการดำเนินกิจกรรมเพื่อหยุดปัญหาที่เกิดจากยาเสพติดก่อนที่ปัญหานั้นจะเกิดขึ้น ผลเกิดจากการป้องกันจะเป็นการลดการแพร่ระบาดของยาเสพติด และผู้ติดยาเสพติดให้น้อยลง
3. การแก้ปัญหา หมายถึงการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้ผู้ที่ติดยาเสพติด หรือผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ได้ลด ละ เลิก จากการเสพยาเสพติดหรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติด รวมถึงการเข้ารับการรักษาจากสถานที่ของรัฐและเอกชนจัดขึ้น
4. ยาเสพติด หมายถึง ยาหรือสารเสพติดที่แพร่ระบาด ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เช่น กัญชา ฝิ่น มอร์ฟีน เฮโรอีน แอมเฟตามีน(ยาบ้า) สารระเหย บุหรี่ สุรา เบียร์ ยาไอ้ หรือสารเสพติดชนิดอื่น ๆ

5. โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา หมายถึงโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ที่เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล ถึงชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ซึ่งขณะนี้มีเพียง 2 ขนาด คือโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลาง

6. ผู้บริหาร หมายถึงผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ โรงเรียน ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ หรือผู้รักษาการในตำแหน่ง ในโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

7. ครูผู้สอน หมายถึงครูผู้ซึ่งทำหน้าที่สอน ในโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

8. สภาพปัจจุบัน หมายถึงสภาพข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับเหตุการณ์ดำเนินงานป้องกัน และแก้ปัญหาสุขภาพจิต ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ในปีการศึกษา 2545

9. ขนาดโรงเรียน หมายถึงขนาดโรงเรียนประถมศึกษาตามเกณฑ์นักเรียนของสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 : 24) ที่มีในการวิจัยครั้งนี้คือ

9.1 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึงโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

9.2 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึงโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 - 300 คน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ได้ทราบสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานป้องกันและแก้ปัญหาสุขภาพจิต ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัด ร้อยเอ็ด และนำผลการวิจัยเพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบาย และ วางแผนพัฒนางานป้องกัน และแก้ปัญหาสุขภาพจิตของหน่วยงานต่อไป

2. โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผล การศึกษาวิจัยไปเป็นแนวทางในการดำเนินงานป้องกันและแก้ปัญหาสุขภาพจิต และเพื่อใช้เป็น สารสนเทศในการปรับปรุงแนวปฏิบัติให้เหมาะสมยิ่งขึ้น